

Les quatre barres

Segons el Diccionari Fabra, *barra* i *pal*, com a termes d'heràldica, signifiquen, respectivament, «ratlla ampla que travessa el camp d'un escut, bandera» i «en un escut, faixa estreta que va de dalt a baix». Però l'heràldica té avui, si més no, una terminologia molt precisa, ben fixada, amb cada un dels seus termes perfectament definit i; així, no és gens estrany que una de les definicions que hem transcrit del Fabra, la primera, difereixi substancialment de la que dona la Gran Enciclopèdia, en què han intervingut especialistes en la matèria. Segons aquest repertori, *barra* significa «peça fonamental que travessa diagonalment el camper d'un escut, des del cantó superior sinistre a l'inferior dret...», i *pal* vol dir «peça fonamental que travessa verticalment el camper, normalment al centre d'un escut...»

D'acord amb aquestes definicions, a l'escut de Catalunya no hi ha quatre barres sinó quatre pals, més exactament, tal com diria qualsevol entès en heràldica, quatre pals de gules en camper d'or. Però, naturalment, no tots som entesos en heràldica i encara que no refusen, tal com n'hi ha que ho fan, l'adquisició de nous coneixements, és a dir, encara que sapiguem —perquè ho hem llegit a l'Enciclopèdia o en un full de calendari— que les barres de l'escut de Catalunya no són pròpia-

ment barres sinó pals, no se'ns ocorre de renunciar a la denominació tradicional d'aquest escut i en continuem dient *les quatre barres*. L'adquisició d'un vocabulari terminològic d'especialista fa perdre el món de vista a molta gent, que amb vehemència paulina ens voldria fer canviar els termes del nostre llenguatge comú, prohibint-nos, per exemple, de dir, d'un lloc sorrós, que no hi ha cap roca (segons els geòlegs, la sorra és una roca), imposant-nos l'ús del mot *reuma* en lloc de *dolor* i privant-nos el de la paraula *culpable* sense la sentència d'un tribunal. Fins aquí podíem arribar! Afortunadament, la Gran Enciclopèdia, és clar, no cau en aquest vici, i com a segona definició de *barra*, com a terme d'heràldica, diu «impròpiament, pal o faixa; emprat especialment amb referència a les armes catalanes», les quals són àmpliament descrites a l'article *barres catalanes* (o *les quatre barres*), que comença amb la definició «denominació habitual del senyal heràldic que constitueix l'escut català i la bandera catalana». Explicat, doncs, tot és clar: distingim entre terme d'especialista i denominació habitual.

Albert Jané